

B

216

EXERCITATIO
M E D I C A
TRIGESIMA SEPTIMA.

*In almâ Argentoratensium Aca-
demiâ proposita:*

PRÆSIDE
MELCHIORE SEBIZIO,
Doctore ac Professore Medico:
& Reipubl. Physico constituto:

Respondente

M. JOANNE CASPARO HEPPIO.
Argentina - Alfato.

ARGENTORATI,
Typis exscribat Joannes Andrea.

Anno M. DC. XXVI.

PROBLEMA I.

Utrum, qui assidue equitant, libidinosiores evadant? Moveret hoc problema Aristoteles sect. 4. problem. 12. & duplex huius salacitatis causa esse videtur: I. quia equitando lumbi, partesque lumbis vicina incalescunt: unde & materia seminis, & semen ipsum calidius acrisque evadit: quod libidinis vehementioris causa. II. quia meatus utriusque laxiores amplioresque fiunt, utpote calefacti. Caloris enim est dilatare: frigoris contra constringere. Meatibus autem istis ampliatis, fit, ut facili negotio genitale semen transire queat. Verum in oppositum adferri potest auctoritas Hippocratis; qui libro de aer. aq. & loc. scribit, Scythas ob juges & assiduas equitationes minus ad Venerem incitari, quam alias gentes. Quid ergo dicendum? Dicendum, nostro iudicio, Aristoteli loqui de equitatione frequenti: Hippocratem de assidua & indefinente: neque hanc solum infœcunditatis Scytharum causam statuere: verum etiam frigiditatem, humiditatem, obesitatem, & imbecillitatem corporis: eamque partim ex victu: partim ex desidiis: partim vero ex frigiditate & humiditate Regionis contractam. Ait enim, vesci eos carnibus coctis: bibere lac equinum: comedere etiam Hippacem, hoc est, caseum equinum. Viros perpetuo vehi in equis: pueris vero, antequam conscendere possint equos, desidem plane & otiosam esse vitam: quod currendo & deambulando sese non soleant exercere: sed in curribus, non secus ac matres, retineantur; duabus de causis: tum quia in continua sunt peregrinatione, pabuli opportunitatem sequentes. Tam diu enim inquit Hipp. aliquo in loco subsistunt, quandiu pecoribus suffi-

cit pabulum: quo deficientē, in aliam regionem commigrant. Tūm quia terra semper ferè nive est operta, regiōq; frigore alget. Perpetuam siquidem ipsis hyemem esse Hipp. narrat; astatem autem brevissimam: eamq; valde remissam: ut proinde necessario in curribus sint concludendi: quò tenella eorum corpuscula ab injuriis ambientis aëris defendantur. Qui ergò & naturā frigidi sunt, humidi ac infirmi: & jugi indefinentiq; equitatione corpus enervant, multosq; spiritus absument, ij merito ad conjugalem actum celebrandum ignavi sunt atq; impotentes. Tales cū sint Scythæ: non ἀλόγως illos Hipp. λαγυράσιν κακίους καὶ εὐνεχοὺς εἰς ἄνθρωπον, ad concubitum maximè ineptos, omniumq; hominum minimè idoneos pronunciat. At qui crebrò quidem equitant: cetera verò sani sunt atq; robusti, eos Aristoteles propter causas allatas rectè salaces statuit.

I I.

Quam ob causam Aristoteles melancholicos pro salacibus & libidinosis habeat? Tales eos esse dicit probl. 31. sect. 4. & Galenus illi subscribit comm. 3. in l. 6. epid. t. 12. Rationem Philosophus hanc adfert, quia sint εὐσώδεις, flatulenti. Flatus autem tentiginē pariunt: quæ postea ad actum connubialē appetitum facit. Sed hīc rursus quæritur, an melancholicis Venus sit proficua? Avicenna videtur ambigere. Nam l. 3. can. fen. 1. tract. 4. c. 19. usum Veneris in melancholiā damnat: quia sicces: cū melancholici humectatione egeant. Libro verò eodē fen. 20. tr. 1. c. 10. eundem melancholicis commendat: eò quòd latitiā inducat, & corpus levet. Quod ipsum quoq; faciunt Orbasius l. 1. synopsis. c. 6. & Paulus l. 1. c. 35. Imò Aretæus l. 1. de caus. & not. chron. aff. c. 5. scribit, quendam melancholicum Veneris usu sanatum esse. Respondemus, Venerem nocere melancholicis, qui tales naturā, hoc est, qui temperamento sunt frigido & sicco: quoniam Venus hoc temperamentum auget: quòd malum & morti vicinius reliquis. Moderatū verò ejus usum salubrem esse ijs, qui melancholici ob adustos & atrabilarios tūm vapores, tūm humores. Adhibitā ergò melancholicorum distinctione, facile apparens tollitur contradictio. Qui

III.

Quæ fiat, quod podagrici, & qui hirsuto sunt corpore, libidine vehementius agantur, quam homines alij? Podagrici salaces videntur, quoniam sæpè & diu decumbunt: ex quo lumbi incalescunt: incalescit etiam semex in vasis lumbaribus contentum, acriusq; evadit. Tale autem factum, prurit, & animal ad sui excretionem instigat. Est & alia hujus salacitatis causa: serosa nimirum humiditas: quâ podagrici abundant. Hanc enim libidinosos facere homines, testis est Galenus l. 14. us. part. c. 9. Acris quippe est & mordax: ideòq; vasa seminaria ad excretionem irritat. Sunt verò libidinosi hirsuti, quia calidi & sicci: quæ complexio calidius mordaciúsq; semen producit: quod homines reddit in Venerem procliviores. Aristot. probl. 32. f. 4. & l. 14 gen. an. c. mihi 5. duplicem causam tradit: seminis ubertatem: & caloris vigorem.

I V.

Cur ebriosorum semen ut plurimum sterile & infœcundum? Tale esse eorum semen experientia testatur: & Galenus l. 11. us. part. c. 10. docet. Causam dat Philosophus probl. 4. sect. 3. quia illorum habitus corporis præ humidus est: fœcundum autem semē tenue & aquosum non est: sed omnino crassum: quoniam optimè coctum. Sed cur tenue semen temulentorum? Nimirum, quia jugi crapulâ & ingluvie nativum calorem obruunt atq; debilitant: ex quo resultant cruditates & humores excrementitij. Malum ergò in ijs semen est: quia malus sanguis. Frigidum semen est: quia calor obrutus & enervatus. Inops spirituum est: quia spiritus bonum sanguinem, tanquam materiam, & calorem vegetum, velut efficientem, ad sui generationem postulant.

V,

Vtrum semen veneni inducere possit naturam? Affirmativa placet Galeno l. 6. loc. aff. c. 5. si scilicet retentum corrumpatur atq; putrescat. Cravissima enim inducit symptomata: in mulieribus quidem suffocationes & strangulatus ab utero,

A 3

con-

convulsiones epilepticas, & spasmos. In viris autem ἀνοξία, ἀνοξία, ciborum rejectionem per vomitum, capitis totiusq; corporis languorem & gravitatem, melancholiam, &c. Tetros quippe malignosq; halitus ad varias corporis partes de se spargit. Neq; mirum hoc videri debet, cum idem etiam sanguini & lacti, quod secundum Hippocratem & Galenum sanguini ἀδύλον, germanum, accidat. Etenim sanguis extra propria conceptacula in cavitatem aliquam effusus vertitur in grumum, & adeo malignam acquirit qualitatem, ut tanquam venenum extremorū frigiditatem, syncopen, tandem etiam mortē corpori inferat: Hinc Galenus l. 6. loc. aff. c. 4. summopere miratur, sanguinē, qui tamen omnium eorum, quae in corpore sunt, maxime nobis familiaris est, tantorum malorū causam esse posse. Lac in grumos mutatu veneni excitat symptomata: imò veneni quadam species est. Vnde Paulus l. 5. c. 56. lac coagulatu venenis annumerat: & Aërius tetr. 4. serm. 1. c. 45. idem facit: cap. v. 75. quomodo medendū ijs sit ostendit, qui lac in grumos coactum hauerunt. Ex effectis igitur, & à posteriori constat, semen veneni induere posse naturā. Quod si de causā roges, cur semen, quod corpus est optime & perfectissime elaboratu, spiritibusq; multis perfusum, & calore sufficienti instructum, in substantiam adeo pravā facebat? Respondemus, causam esse, quia omnis mutatio à contrario in contrariū fit. Quando ergo semen corrumpitur, in contrariam planè naturam mutatur. Cum autē optimo & natura familiarissimo id contrariū sit, quod pessimum & natura maxime inimicū: nil mirum, si semen, corpus optime coctū, perfectissimeq; elaboratum, & natura acceptissimū, in pessimum corrumpatur.

V I.

Num semen omnium hominum album sit? Pro negante adferri possunt argumenta duo: I. quia Herodotus scribit, geniturā Aethiopum nigram esse. II. quia Aristoteles l. 1. gen. an. c. 19, testatur, eam quibusdam prodysse cruentam. Verū
Hero-

Herodotum falsa scribere monet idem Aristoteles l. 3. hist. an. c. ult. & l. 2. de generat. an. c. 2. idq; probat sensu & ratione. Sensu: quia videmus, semen emitti ab animali, & consequenter etiã ab homine, album & crassum, si sit integrũ: hoc est, si secundum naturam se habeat: foris autem refrigeratũ, aquescere & serescere, colorẽq; aqua acquirere: & evadere nigrũ, hoc est, obscurum magis. Ratione: quia non necessum, omnia nigra esse eorum, quibus cutis est nigra. Patet hoc ex dentibus: qui Acthiopibus albi. Deinde, quia generitura spumã refert. At omnis spuma alba: & maximè quã ex paucissimis partibus constat: usq; tam parvis, ut ampulla cerni nequeant. Cruentum semen quod attinet, docet Aristoteles l. 1. gen. an. c. 19. cruentum quidẽ semen aliquibus prodysse: sed tale fuisse crudum, & incoctum; aut per vim emissum, & quidem ab ijs, qui supra modũ Venere usi. Nos Aristoteli adstipulamur, quantum ad seminis colorẽ. Albedinem autẽ cum Galeno comm. 2. in prognost. text. ult. & l. 14. us. part. c. 10. nec non lib. 1. de sem. c. 12. 13. & 14. efficienti illius cause ferimus acceptã: nimirũ tunicis vasorum 4. spermaticorũ, & substantie corporis varicosi, testiu, ac prostaticarum glandulosorum: in quibus partibus semen alteratur. Omne autem quod à partibus nostri corporis alteratur, ideã illarum, hoc est, formam & quandam quasi imaginẽ refert.

V I I.

Quã virtute semen perveniat ad testes? De hoc quaesito discrepantes authorum sunt sententia. Aristoteles l. 2. gen. an. c. 4. statuit, semen ad vasa appellere spermatica, neq; ^{orei} impellente spiritu: quã ratione excrementum alimenti humidum sicciq;, hoc est, feces & urinam, emitti novimus: neq; ^{exu} tractu: quemadmodum aliqui putabant, persuasum habentes, semen à testibus, tanquam à cucurbitulis medicinalibus, trahi: sed spontaneo motu, aliorum excrementorũ more, ad locum suum ferri. Galenus tũm alibi, tũm lib. 1. de sem. c. 16. semen ^{exu} ad testes

7
testes derivari contendit. Quod ipsum etiã facit Fernellius l. 7. φυσιολογ. c. 2. Vt enim, ait, in liene vis quadam est ad prolectandũ humorem melancholicum comparata: in renibus alia, quæ urinã allicit: ita & testibus convenit vim quandã inesse, quã seminis materiã sibi quidem perquam familiã & idoneam, tanquã proprium conjunctũq; alimentum, invitent & attrahant. Cũ autẽ magna sit & vehemens hæ eorum vis, quæ in corpus universum manat, y nimirũ tũm uberiore materiã, quã sibi opus est: tũm verò hanc ex universo corpore elicient & evocabunt. Vt ergò jecur ex intestinis succum rapit per venas mesenterij: sic testes per seminis vasa materiã sugunt à venã cavã: hæc verò ab omnibus circumjectis venis grandioribus: hæ à minutis: quæ jam vix capilli magnitudinẽ adæquant, & quæ singulas partes alunt. Ea enim attractio manet ac persistit, dũ vasa & testes impleantur. Neq; enim prius intermittit, quã testes copiã turgeant atq; saturentur. Inaniti quippe ex locis plenioribus veluti eripientes violenter evellunt. Hinc laudat Aristotelem, quòd Polybium falsi insimularit, qui l. πρὸ γυναικ., Hippocrati ab alijs ascripto, hanc ex toto corpore secretionẽ in solo concubitu fieri censuit, ipsũq; semen, ceu colliquefactũ quiddã esse, motu agitationeq; secretum. Archangelus Piccolhominus l. 3. anat. lect. 4. semen utroq; modo, ὅν scil. & ἐλξεν ad testes venire credit, ὅν quidẽ omnium totius corporis partiũ: ἐλξεν verò testiculorum. Esse enim naturã & in nutritionẽ, & in procreationẽ, hoc est, conservationem jndividui & propagationẽ speciei intentam. Ideoq; voluisse, ut non modo pars quælibet nutriretur: sed etiam adeò opiparẽ & iberaliter, ut cuilibet aliquid superesset, quod vicarium illius esse posset: idq; esse semen: nondum quidẽ perfectum, & absolutum: sed tamen rude & inchoatum, & partis, à quã decisum, per præviã concoctionem & alterationem, vim, naturam atq; conditionem redolens. Quod cũ quantitatis ratione nutritæ particule sit grave. quamvis ratione qualitatis sit benignum & salutare: ab illã expellitur: à testibus autẽ attrahitur: eo modo, quo hepar sanguinem,

nem, qui sibi superfluit, à se deponit: illum autem partes alia per
venas alliciunt. Nos testes seminis materiam ex corpore va-
ricoso: hoc ex vasis spermaticis quatuor: hæc ex venis atq; arterijs
sibi proximis trahere arbitramur: idq; hoc argumento confirma-
mus: quoniã hisce partibus preparandi, elaborandi perficiendiq;
seminis officium est demandatum. Necessum igitur est, ut materiã ejus
attrahant. Qualibet enim pars eam materiã ad se trahit, circa
cujus alterationẽ occupata est. Probat hoc jecur, quod chylum
per venas mesaraicas rapit ex intestinis: docet cor, quod sangui-
nẽ allicit ex venã cavã, dextro ventriculo insertã: planum fa-
ciunt renes: qui serosum sanguinem per venas & arterias emul-
gentes exugunt. Spontè autem materiam seminis ad testes ferri,
uti Aristoteles statuisse videtur, vix credibile est. Quæ enim
sic ad aliquam partem feruntur, cæco quodam impetu feruntur:
& non magis ad hanc, quàm ad illam partẽ. At plurimum in-
tererat natura, ut materia ad officinã generationis veheretur:
quò speciei fieret propagatio. Ideoq; rationi consonum est, orga-
na generationis materiã seminis attrahere. Fernelij & Pic-
colliomini opinio eã ex parte nobis non probatur, quã docent,
vim tractricem testium ad eò validam potentemq; esse, ut in uni-
versum corpus sese diffundat, & ex singulis corporis partibus
semen inchoatum, partiumq; naturã imbutum attrahat. Semi-
nis quippe materiã non à toto manare, Exercit. 33. & 34. osten-
sum fuit.

VIII.

Quã virtute semen emittatur? Explicuimus, quã vi
semen tum ad testes, tum in universum ad vasa genitalia perve-
niat. Explicemus modo, quã facultate illud excernatur, natu-
raline, an animalis, an mistã ex utraq;. Loquimur autẽ de se-
minis emissionẽ, quæ est καλὰ φύσιν: non de symptomaticã, quæ κα-
τὰ φύσιν: qualis est in gonorrhoeã, virulentã pariter, sive Vene-
reã, & virulentia gallica experte. Hac enim longè alias causas

B

agno-

agnoscit: & quidem vel seminis acrimoniam: vel vasorum imbecillitatem. Est insuper invita & nimia, citra Venerem, citra libidinis insomnia, citra colis tentiginem, citra præviam imaginationem, deniq; citra voluptatis sensum, aut titillationem, facta. Causa igitur ejaculationis seminis non merè naturalis est: facultas scil. expultrix: nec merè animalis: nimirum motus & frictio genitalium; aut intenta rei Venereæ imaginatio: sed partim naturalis, partim animalis, sive voluntaria. Quòd naturalis sit, ex eo liquet: quoniam semen excrementum est. At omne excrementum, quando vel copiâ naturam gravat: vel qualitate illam stimulat atq; vellicat, à facultate expultrice tandem excernitur. Vtrâq; autem ratione semen irritare naturam in multis solet: & quantitate gravante: & qualitate titillante atq; pruriente. Quòd animalis sit, inde constat: quia semper præeunte fit imaginatione, & conjunctam voluptatem habet: qua pertinet ad tactum. Tactus autem ad animale facultatem spectat. Verùm queri hîc posset, an ejaculatio spermatis magis naturalis sit, an voluntaria magis, sive animalis? Respondemus, videri magis animale esse: tribus de causis: I. quia nunquam, nisi præcedente imaginatione, & vigilantibus, & dormientibus nobis perficitur. Imaginationis enim tanta vis est, ut non pauci solâ imaginatione in coeundi libidinem intentâ semen profundant. II. quia magnâ fit cum voluptate. III. quia aliquo modo etiam à penis musculis duobus inferioribus, qui ab ani sphynctere carnei exorti, in urithram implantantur, promovetur. Hi namq; musculi longi non id tantum muneris habent, ut urithram dilatent, quò sine impedimento ac difficultate, liberè ac confestim semen excerni possit: sed etiam ut versus suum principium retracti, prostaticas glandulosos, qui ad penis radicem, supra sphyncterem vesicæ utrinq; ad vesicæ cervicem locati, comprimant, semeng; ex ipsis eliciant. In his enim prostaticis, tanquam in promptuarijs, semen absolutum atq; perfectum asservatur: quia sunt corpora spongiosa, humidam materiam facile admittentia. Membranâ verò cæcis foraminibus per via investita:

stita: ne semen exceptum spontè diffluet: & tamen etiam non prorsus ab exitu arceatur. Cum igitur muscoli isti versus principium suum contrahuntur, evadunt breviores: & consequenter crassiores duriorésq; unde glandulosi prostata cōprimuntur: quibus cōpressis, granulatim quasi semen in ijs delitescens exprimitur: idq; in urithram, qui canalis est seminis & urinae excretioni dicatus. Quemadmodum enim argentum vivum corio inclusum exit granulatim, si corium fortiter cōprimatur: ita compressis prostatibus hisce granulatim semen effluit, quæ grana, sive, ut rectius loquamur, guttae, in urithrâ miscentur, & evidentem seminis quantitatem constituunt: quòd cum prævalidum sit & spiritibus impragnatum, tandem cum saltu inde exilit. Caterùm quòd seminis excretio à musculis juvetur, id inter cetera testatur, quòd in epilepsiâ, convulsis & compressis musculis, prostaticorum istorum fiat expressio & involuntaria seminis excretio. Cuius symptomatis etiam Galenus l. 14. us. part. c. 10. & l. 6. de loc. aff. c. 6. meminit. Ibi enim ait, in vehementi epilepsiâ semen propterea effundi, quòd totum corpus convellatur, & unà cum eo etiam partes genitales. Hic verò causam in retentricis facultatis resolutionem & impotentiam refert.

I X.

Quæ causa tantæ in seminis emissionem voluptatis? Triplicem esse colligimus ex Galeni l. 14. us. part. c. 9. & l. 1. Aristotelis de gen. an. c. 18. & 20. finalem, instrumentalem & materiale. Finalis causa est speciei conservatio. Ut enim species propagaretur, Natura immensam Veneris cupiditatem indidit, & actum connubialem ingenti cum voluptate conjunctum esse voluit. Hanc enim nisi homini implantasset, species sanè humana interisset. Quis enim, inquit eleganter Andreas Laurentius l. 18. anat. c. 1. & c. 2. quæst. 7. concubitum, rem adeò fœdam, sollicitasset & amplexatus fuisset? Quo vultu divinum illud animal, plenum rationis & consilij, Homo, obscœnas mulierum partes, tot sordibus inquinatas, & eâ ratione in locum imum, velut

sentinam corporis, relegatas, attrectasset? Quae foemina maris
in amplexum ruiset: cum & nonimestris gestatio laboriosa sit:
& foetus exclusio diris cruciatibus molesta, saepeq; exitiosa: &
editi foetus educatio plena sollicitudinis, nisi incredibili volu-
ptatis aestro percita essent genitalia? Instrumentalis sunt par-
tes genitales, quae exquisitissimo tactus sensu sunt praeditae. Facile
enim titillantur, & titillatae miram voluptate afficiuntur. Ma-
terialis est semen ipsum. Hoc autem quia turget & prurit, idq;
ratione caloris & spirituum, quibus est imbutum: adhuc con-
fertim & celeriter excernitur, summam voluptatis dulcedinem
excitat. Quod ita se habere, declarari potest exemplo senum,
agrorum, naturam frigidorum, denique eorum, qui prodigi sunt
spermatum. Minorem enim in ejus emissionem voluptatem perci-
piunt: quia sperma illis est calore & spiritibus depauperatum.
Majorem contra, qui semen excernunt feruidum, & spirituo-
sum: idq; celeri motu, & veluti cum aliquo saltu: qui motus par-
tes genitales quam maxime titillat: ex qua titillatione nascitur
voluptas summa. Galenus libro eodem 14. us. part. c. 9. etiam
aliam in semine causam voluptatis ponit: nimirum serosam hu-
miditatem, quam dicit esse acrem & mordacem: ac propterea
partes spermaticas ad excernendum stimulare: leviterq; mordi-
cando titillare, ac voluptatem parere. Hanc autem serosam hu-
miditatem semini admistam esse, ex anatome probat: quia vasa
spermatica lateris dextri ortum ducunt a trunco vena caeve &
arteria magna: ac propterea purum defacatumq; sanguinem te-
stibus advehunt. Vasa vero sinistri lateris, ut idem Galenus lib.
eodem 14. us. part. c. 7 scribit, a vasis emulgentibus prodeunt:
& hanc ob causam sanguinem serosum ysdem adducunt. Idem Ga-
lenus ibid. c. 9. alium etiam humorem in prostaticis, de quibus di-
ctum, glandulosis agnoscit: spermati quidem similem: sed longe
tenuiorem: quem & ipsum non parvas habere vires ad exusci-
tandam voluptatem in seminis ejaculatione docet. Hunc autem
Salvus Sclanus comm. in l. 3. $\mu\iota\kappa\sigma\tau\iota\chi\upsilon$. Gal. t. 17. itidem sero-
sum esse dicit; nec parvum adferre momentum ad Veneris dul-
cedi-

cedinem, exemplo mulierū, spadonum, & puerorū, si quando
 excernitur, ostendit. Verūm in hac doctrinā tria videntur
 taxanda. I. quia non ambo vasa spermatica sinistri lateris ab
 emulgentibus profiscuntur: sed regulariter tantūm alteru-
 trū: vena scil. spermatica. Arteria autem à trunco arteria
 magna procedit: non secus atq; in latere dextro. II. quia Gale-
 nus l. 2. de sem. c. ult. negat, prostatas glandulosos organa sper-
 matica esse: rationēq; hanc adfert; quoniam nihil seminis con-
 tineant: sed tantūm humorem quendam reuem, semini ἀνάλογον:
 qui partim penem humectet, ne, cum pralongus sit & foris pen-
 dulus, vel exiccatus distorqueatur: vel meatu occluso conuiceat:
 partim ἰσθμῶν illinat, ne urina acrimoniā ladatur. At ἀλοφία
 demonstrat, genitale semen ijs inesse. Testis est oculatissimus &
 exercitatissimus Vesalius, qui l. 5. de corp. hum. fabr. c. 13.
 scribit, se in eo, quem Patavij involuntario seminis fluxu labo-
 rantem dissecut, corpora hac glandosa, non minū quam testes
 ipsos, semine referta conspexisse. Imò si verum fatendum, sub-
 dit idem, inter dissecandum in nullā corporis parte tantam se-
 minis copiā usquam, atq; in corporibus istis, adinveniri. III.
 quia si humor ex corporibus hisce in ἰσθμῶν effusus voluptatis
 causa esset: quotidie sanè ejusmodi voluptas in omnibus ma-
 sculis, etiā in ijs, qui semen nondum emittunt, nec atatis ra-
 tione emittere possunt, excitaretur: quoniā in omnibus ἰσθμῶν
 proluitur. At experientia docet, nunquā nisi in seminis effu-
 sione voluptatē oriri. Quapropter concludimus, quatuor
 precipuē causas esse voluptatis dicta. I. Movens, quod sin-
 gulis animalibus libidinis stimulos, & incredibile coeundi de-
 siderium insevit, Naturam: quam Galenus l. 14. us. part. c. 9.
 primā & principalissimam causam vocat: que plurima, tum
 ad excitandam Veneris cupiditatem: tum percipiendam in
 excretionis actu voluptatem machinata est, quò species hu-
 mana in perpetuum incorrupta maneret. II. Finem, cu-
 jus gratiā voluptas hæc instituta: scil. uti modo di-

Etum, speciei conservationem. III. Mobile: ipsum videlicet sperma, quod & calore, & spiritibus, & celeritate motus incredibile partibus generationi dicatis jucunditatē parit. IV. Instrumenta, per quæ sperma movetur, exquisitissimo sensu donata, ut titillationē à turgente & pruriente semine factam eximie sentirent.

X.

Quæ sit convenientia, quæque differentia inter masculinum & foemineum semen? Conveniunt primùm in materiâ. Vtrumq; enim materiâ remotam habet sanguinē: proximam sanguinē tum venosum, tum arteriosum, qui vasis spermaticis vicinus. Deinde in formâ accidentali. Vtrumq; namq; est albū, crassum, lentū, spirituosum, calidū, humidum, matrici familiare. Tertio in causâ efficiente. Vtrumq; preparatur in vasis spermaticis: elaboratur in corporibus varicosis. perficitur in testibus: defertur ad promptuariū suum per vasa ejaculatoria dicta. Quarto in effectis. Vtrumq; fecundū est, & vim habet activā: immodicēq; evacuatum corpus siccatur, tabefacit, debilitat, refrigerat, decolorat, actiones omnes deteriores reddit: uno verbo, senium & mortē accelerat: idq; propter exhaustum sanguinis: dissipationē spirituum: & educationem caloris nativi. Ex sanguine enim est generatum: spiritibus verò & calore instructū. Contra modicē & tempestivē excretum, hominē reddit leviorē, alacriorē, & ad obeundas actiones promptiorē: tristitiam ac melancholiā fugat: respirationem facit faciliore liberiorēq;: ab imaginationibus & insomnijs impudicis liberat. Excrementū quippe est, & quantitate superfluum: ideōq; naturam, diutiùs si retineatur, & cumuletur, gravat. Imò tandem corrumpitur: præsertim muliebri: quod frigidum & aquosum: corruptūq; gravia infert symptomata: ut supra ex Galeni l. 6. de locis aff. c. 5. ostensum. Quinto in fine. Vtrumq; generationem hominis sibi propositam habet. Nam neq; ex
soliis

*solius fœmina: neq̄ ex solius maris semine: sed ex utriusq̄ com-
misto homo generatur. Differunt autem primùm in materiâ
speciali: quia virile nascitur ex sanguine calidiore, sicciore &
spirituosiore: fœmineũ contrâ. Deinde in formâ speciali. Ete-
nim virile est albius, crassius, spirituosius, calidius, siccius & ro-
bustius fœmineo. Tertio in efficiente speciali: quæ causa po-
tissimùm in testibus latitat. Atqui testes mulierũ à virorum,
& figurâ, & situ, & magnitudine, & substantiâ, & tempera-
mento, & structurâ differunt: quemadmodũ Galenus l. 15. ul.
part. c. 12 & 14. docet. Figurâ: quia non, ut virorũ, rotundi sunt:
sed lati atq̄ depressi: externâ superficie inæquali præditi, ac si ex
pluribus exiguis glandulis essent conflati. Situ: quia lumbo-
rũ musculis insident: nec, ut virorum, extra abdominis cavitatẽ
prominent penduli. Magnitudine: quia longè minores. Sub-
stantiâ: quia molliores. Temperamento: quia frigidiores hu-
midioresq̄. Vnde & semen, quod conficiunt, frigidius & humi-
dus. Deniq̄ Structurâ & compositione: quia unâ solum tu-
nicâ, sive involucro, quod à Galeno l. de dissect. uter c. 9. δάφ-
τ̄ appellatur, involuuntur: cùm testes virorũ quatuor habeant
involucra: duo scil. communia: quæ utrumq̄ testẽ simul tegunt:
& totidem propria, quæ quemlibet distinctim involuunt. Pri-
mũ commune ex cuticulâ & cute est formatum: vocaturq̄ ὄσχιον,
scrotum. Alterum ex panniculo carnosio factum, & δάφλ̄ di-
citur. Primum proprium nuncupatur ἐνυλεῖς, vaginale. estq̄
enatum à peritonæi processibus. Alterum à Vesalio nomina-
tur ἰσθμῖον, quod testẽ, qui δίδυμ̄ & gracẽ, immediatè cingat:
ab alijs albuginum: proditq̄ à vasis seminarijs. Quod si orga-
na spermatica ad efficientẽ causam reducenda sunt, ut certè
sunt, cùm semen præparent, elaborent, perficiant, deferant,
asservent, tandẽmq̄ excernant: etiã eâ ratione fœmineũ semen
à virili differet, quoniã mulieres vesiculis seminarijs, quas He-
rophilus παρασάτας κισσοειδῆς, varicosos adstites, appellat: corpo-
ribus glandosis, quæ Galenus παρασάτας ἀδενοειδῆς nominat: deniq̄
pene destituuntur. Quarto in effectis. Etsi enim utrumq̄ se-
men*

men vim habeat activam: quia utrumq; virtutem habet $\pi\lambda\alpha\sigma\iota\kappa\acute{\alpha}\nu$, calorem & spiritum: tamen minor vis agendi inest fœmineo, quàm masculeo: quia frigidius est, humidius, crudius, adeoq; debilius atq; imperfectius. Unde comparative loquendo fœmineū dicitur patiens & principium materiale: masculeum agens & principium formale, atq; efficiens: fœmineum lactis, argilla, & ligni: masculeum coaguli, figuli, & fabri rationem habere perhibetur.

X I.

Quibus notis fœcunditas & infœcunditas seminis patefiat? Fœcundum censetur id, quod album, lentum, calidū & spirituosum. Tale autē esse cognoscitur, si celeriter, & veluti cum saltu, cumq; ingenti voluptate egrediatur: si diutius in vasis manserit: & profectum sit ab eiusmodi homine, qui naturā calidus: quiq; sanus, & actiones suas strenuè obit. Infœcundū quod huic contrarium. Aristoteles l. 3. histor. an. c. ult. & l. 2. de gener. an. c. 5. fœcunditatē & sterilitatem seminis in aquā probat. Quod enim aqua per summa innatat diffusum, tenue ac frigidum esse dicit, & propterea infœcundū. Quod autē in imum descendit & subsidet, fœcundū. Rationem hanc adfert. quoniam probè concoctum, & proinde calidum. Esse autem concoctum, ex eo liquet, quia spissum & crassum. Omne siquidem, quod concoctum, crassius fieri lib. 4. meteor. c. 2. docet.

F I N I S.

01 A 6570

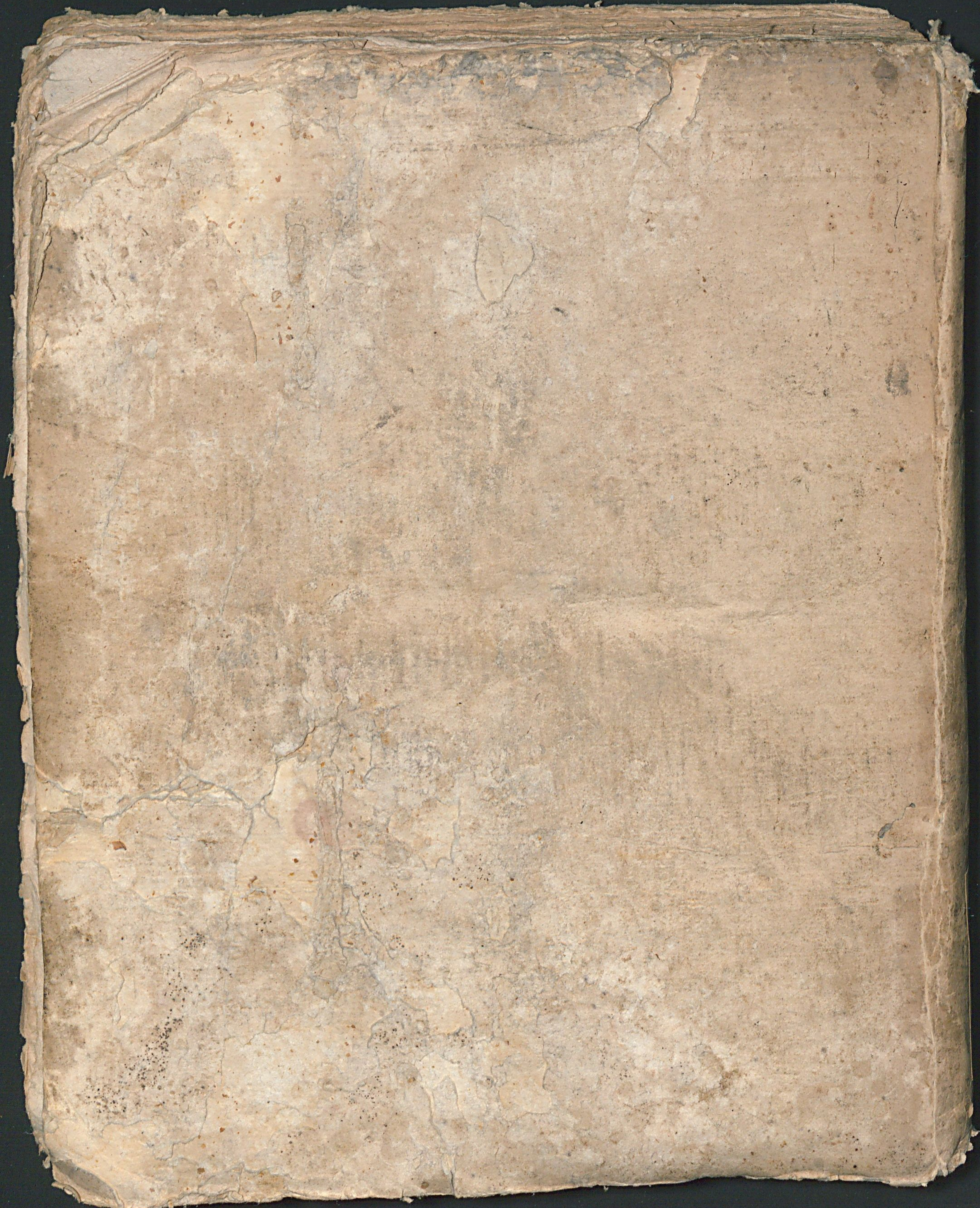
ULB Halle 3
002 937 867

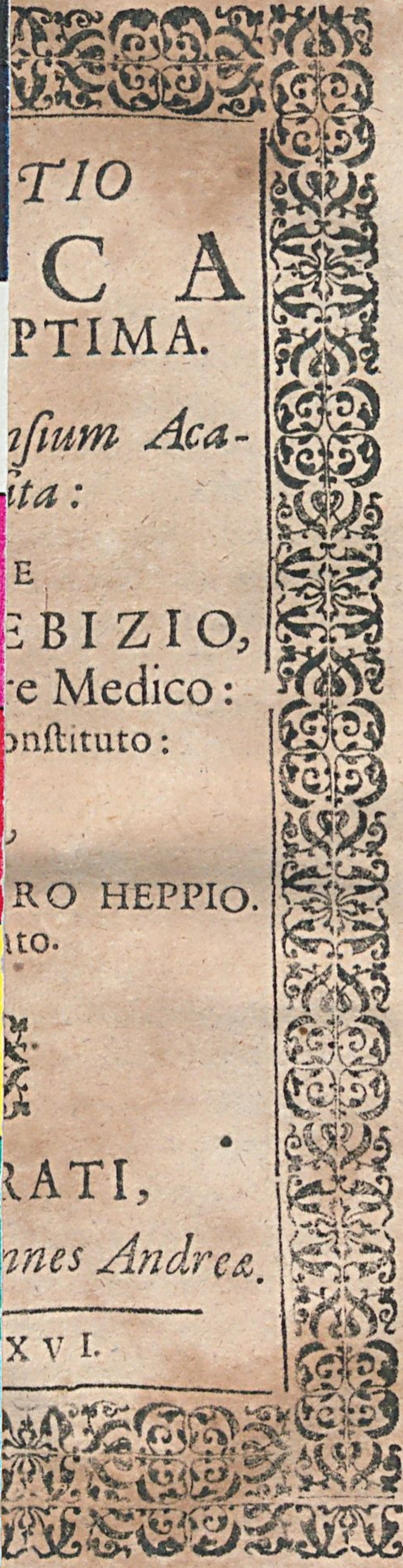
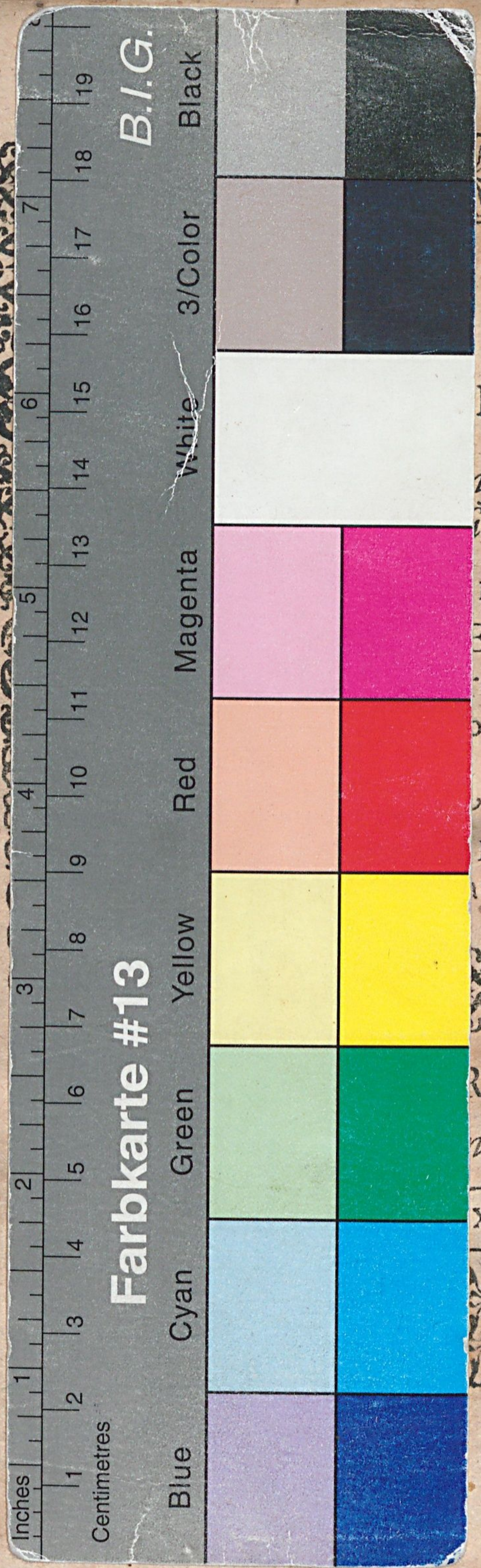

12

1017

TIO
C A
PTIMA.

nsium Aca-
ita:

E
EBIZIO,
re Medico:
nstituto:

RO HEPPIO.
to.

RATI,
annes Andrea.

XVI.

26

